

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

KLASA 20 (7)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

IZDAN 1. OKTOBRA 1923.

PATENTNI SPIS BR. 1315.

Aktien-Gesellschaft R. Ph. Waagner — L. & J. Biro & A. Kurz, Beč.

Automatički zahvatač užeta za viseće željeznice.

Prijava od 30. marta 1921.

Važi od 1. decembra 1922.

Prava prvenstva od 5. juna 1917. (Austrija).

Poznat je jedan samotvorni hvatač konopa za konopne viseće željeznice sa jednim kliznim komadom za ustavljanje, koji stoji pod uplivom težine kola. Hvatač je označen time, da je, na nepomičnoj čeljusti prizglobljena pomična čeljust, pomoću jednoga polugastog nastavka odgovarajuće dužine, pomično spojena sa jednom provodnicom, koja se pomoću jednoga, na kliznom komadu napravljenoga procjepa, koji djeluje na jedan u povodnicu smješteni valjak, kreće samo i amo u tu svrhu, da se postigne velika pritvorna sila škripca pomoću dvostrukoga prenosa, to jest pomoću prenosa u procjepu usljed njegovog djelovanja poput klina i pomoću prenosa poluge, pri što moguće manjoj sopstvenoj težini kola.

Predmet ovoga izuma je, da se pojednostavi ova poznata konstrukcija na taj način, da jedan krak pomične čeljusti nosi jedan prema vertikalni nagnuti procep, u koji zahvata prednosno jedna, sa jednim valjkom providjena petica poklizača. Da se konstrukcija ovim bitno pojednostavljuje, to će se bez daljnega jasno pokazati u opisu jednoga oblika izvedbe.

Jedno daljnje poboljšanje sastoji se u tome, da je procjep polugastog kraka ili kliznog komada, ako bi se upotrijebila poznata konstrukcija, ili u cjelini ili barem u svom donjem dijelu nagnut pod samo tako malenim kutom prema vertikali, da

je postignuto samostalno ustavljanje, usljed tarnoga tlaka petice u procjepu, usljed čega takodjer pri sniženju tereta petica ne izvadja u procjepu kretnje u smjeru oltvaranja čeljusti.

Crtež pokazuje u slici 1 i 2 jednog takovog konopnog hvatača u pogledu sa strane i jednog u okomitom prerezu.

Na štitu a kretne sprave smješten je klizni komad b, na koji djeluje teret težine kola tako, da se okomito pomiče. Jedna petica s ovoga kliznog komada, koju shodnosti radi obuhvaća jedan valjak, zahvaća u jedan kosi procjep d jednoga na štitu a pomoću svornika e postavljennoga polugastog kraka f, koji je providjen sa jednom plohom svorne čeljusti g. Ova ploha svorne čeljusti g leži nasuprot od nepomične čeljusti h, koja je pričvršćena na štitu a, tako da g i h sačinjavaju na taj način jedan škripac, koji poput kliješta djeluje na užu i.

Ako se klizni komad b teretom kola pofegne dole, onda petica c, time da zahvata u kosi procjep d poluge f, zanosi ovaj procjep u smislu slike 2 na lijevo, a time se užu čvrsto stisne izmedju čeljusti g i h. Ako se klizni komad b, time da se valjak k naveze na jednu navoznu tračnicu digne, tako da se dakle klizni komad oslobodi tereta kola, onda se poluga f i time svore čeljusti g, nakrene na desno i stiskanje se omanjuje ili sasvim prestane.

Vidi se dakle, da se na taj način može uštediti jedan posebni umetak između kliznog komada i polugastog kraka pomične čeljusti, a da se time ne umanjuje sigurnost konstrukcije u prometu.

Procjep d je, kao što se iz slike 2 vidi, u svom gornjem djelu više nagnut prema vertikali nego u svom donjem dijelu, a to ima tu svrhu, da se konopnom hvataču poda samotvorno ustavljanje. Ako se name petica c pomicanjem kliznog komada b prema dole, došla u donji dio procjepa d, pri čemu se petica c, usljed tečine kola, koja vise na klizni komad b, potisne na lijevu stranu procjepa, onda je kut naklona procjepa tako malen, da se i kod restavećivanja kliznog komada b, koje nastaje potresanjem i ljuljanjem tereta kola, ne može prevladati trenje petice na priležnoj plosi procjepa i usljed toga takova restavećivanja kliznog komada b nemogu prouzročiti, da se petica c u procjepu pomakne gore. Ako se je petica c jedanput, usljed težine kola, u procjepu dosta duboko dole pomaknula i tako se uže na posve odredjeni način stisnulo, onda petica u svakom slučaju pridži ovaj položaj, tako da ni kod restavećivanja, koje se pod redovitim prilikama dešava, ne može nastupiti umanjivanje stisnjenja užeta. Da se stisak užeta smanji ili potpuno ukine, to se može postići samo silovitim odizanjem poklizača b pomoću navozne tračnice.

Šamo po sebi se razumije, da bi procjep b mogao imati u cijeloj svojoj dužini ovaj mali priklon, koji proizvadjja samotvorno zatvaranje, ali je dovoljno, da se

donji dio procjepa samo malo nagne, dočim gornji dio može biti više nagnut, da se poveća početno pritvorno gibanje pomične čeljusti.

Ovaj se osobiti način izvedbe procjepa mose upotrijebiti dakako i kod konopnih hvatača druge vrste.

Patentni zahtevi:

1). Samotvorni konopni hvatač za viseće konopne željeznice, kod koga jedan, pod uplivom težine kola stojeći klizni komad, koji se okomito pomiče, pomoću jednoga polugastoga kraka, koji djeluje na način klina, pritiskuje pomičnu čeljust na nepomičnu čeljust, naznačen time, da jedan krak pomične čeljusti nosi jedan prema okomici priklonjeni procjep, u koju zavnača jedan oslonac kliznog komada, koji je prednosti radi providjen sa jednim valjkom.

2). Samotvorni konopni hvatač za viseće konopne željeznice, kod kojega jedan, pod uplivom težine kola stojeći klizni komad, koji se okomito pomiče, pomoću jednoga polugastoga kraka, koji djeluje na način klina, pritiskuje pomičnu čeljust na nepomičnu čeljust, naznačen time, da je ona kosa ploča (procjep), koja izvršuje djelovanje klinom, ili u cijelosti svojoj ili barem u ovom svom dijelu, koji je upravljn prema kraju pritvornog gibanja, u samo tako malenom kutu priklonjena prema okomici, da je usljed trenja postignuto samotvorno ustavljanje, usljed kojega je i kod sniženja tereta, spriječeno nenamjeravano samotvorno otvaranje čeljusti.

Fig. 1

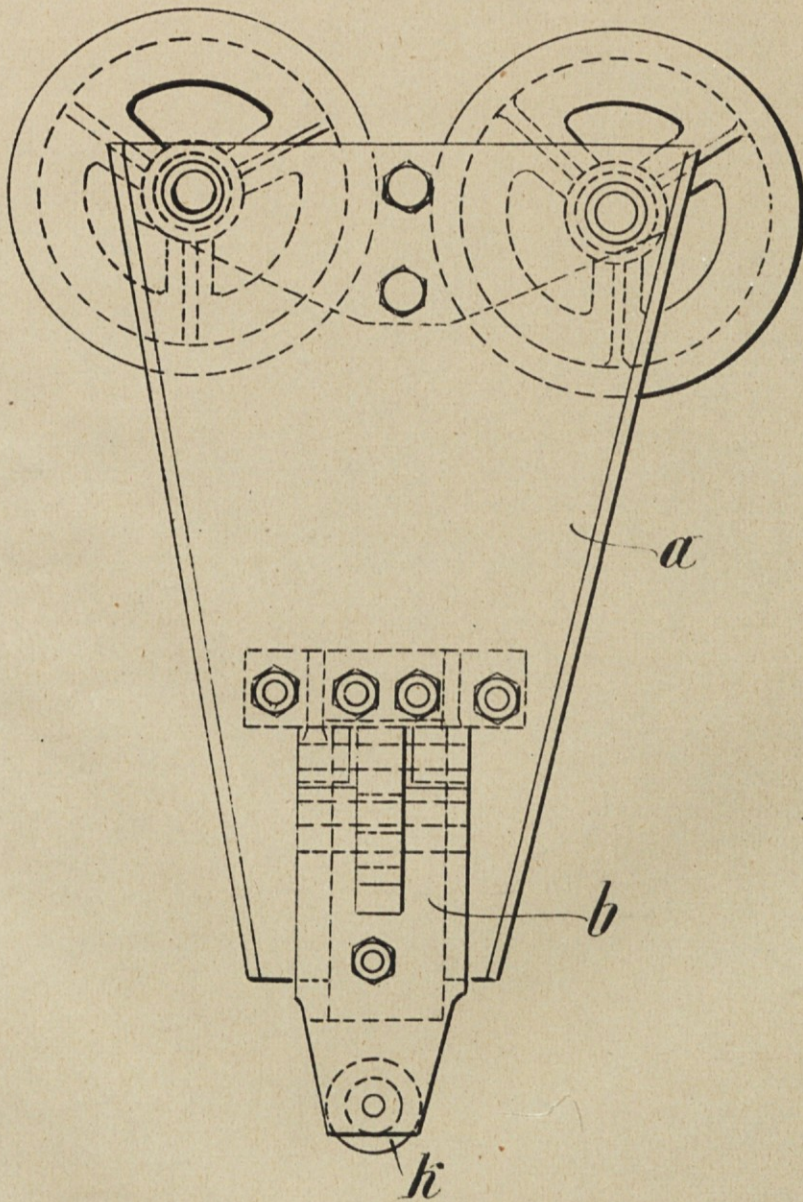

Fig. 2

